

Artikkel til NÅ
HVORDAN SKAL VI FORVALTE VÅR NATUR?

Naturen er selve utgangspunktet for menneskets liv og virksomhet, trivsel og helse. Men ulike land og befolkningsgrupper vil vurdere nytteverdien av naturressursene ulikt, alt etter den situasjon de befinner seg i og de behov og ønsker de har.

I global sammenheng står vi overfor nokså dystre perspektiver: Befolkningsøkning, tap av jordbruksarealer, rovdrift på naturressurser med bla. ørkenspredning og reduksjon av tropiske skoger som resultat, forurensning av atmosfæren osv.

Vi kan ikke isolere oss fra de globale utviklingstrekkene. De angår også oss. Derfor har vi i Arbeiderpartiets program for 1980-årene lagt stor vekt på det internasjonale miljø- og ressursarbeidet. Dette arbeidet må drives ut fra solidaritet med andre land for å bidra til et globalt miljø som framtidens generasjoner kan leve med. Konkret kan vårt bidrag bestå i at krav om forsvarlig ressursbruk innarbeides i våre bistandsprosjekter i utviklingslandene. Videre at vi fortsetter vårt engasjement for å få satt miljø- og ressursproblemer på dagsorden i de internasjonale fora.

Men det beste bidraget vi kan yde til verdenssamfunnet, er å besikke vårt eget bo på en slik måte at det er i samsvar med en forsvarlig miljø- og ressurspolitikk.

Hva slag virkemidler er det så vi må ta i bruk for å innfri et slikt mål? Og - hvilke begrensninger vil vi pålegge oss?

Både teori og virkelighet har vist oss at markedsmekanismen alene ikke sikrer noen forsvarlig utnyttning av naturressursene, fordi den ikke er noen sikring mot skadelig eller uønsket bruk av fellesressursene. Tvert i mot viser det seg at uregulerte markedskrefter ofte fører til rov-

drift på ressursgrunnet, til luft og vannforurensninger, ødeleggelser av friluftsområder og forringelse av produksjonsgrunnet for skog, fisk og vilt.

Virkeligheten har vist oss at vi trenger både juridiske og økonomiske virkemidler for å få en forsvarlig forvaltning av naturen. Arbeiderpartiet brukte mesteparten av 1970-årene til å bygge opp slike virkemidler. Dette var nødvendig for å gå løs på oppgavene systematisk. Likevel har vi stadig fått merke uvilje, kritikk og motstand. En foreløpig sluttstein i dette byggverket fra Regjeringens side er, den nye planleggingsloven. Også den er et nødvendig virkemiddel.

Planlegging er et helt sentralt verktøy i miljø- og ressurspolitikken. I et moderne samfunn som vårt står vi både lokalt og sentralt overfor motstridende interesser og behov. Vi trenger arealer til boligbygging, industrireising, fritidshus, til jord- og skogbruk, til skoler og idrettsanlegg, friluftsliv, vegbygging osv. Alle disse interessene kan ikke imøtekommes uavhengig av hverandre. Men gjennom planleggingen kan vi både avklare og samordne arealbruken og innsatsen på de ulike samfunnsområdene.

I dag er det i alt 131 forskjellige lover som angår arealbruken. Det sier seg selv at dette er uholdbart. Gjennom planleggingsloven har Regjeringen ønsket å starte en forenklingsprosess, slik at plansystemet på sikt vil bli det overordnede, kanskje det eneste, som regulerer arealbruken. Planleggingsloven vil også starte opp en utvikling som vil bety en overføring av beslutningsmyndighet fra staten og til kommunene. I første omgang vil dette gjelde at kommunene selv skal kunne vedta sine kommune- og kommunedelplaner med endelig virkning. I dag må disse godkjennes av departementet. På sikt vil kommunene også kunne vedta sine reguleringsplaner med bindende virkning.

Da stortingsmeldingen "Vern av norsk natur" ble behandlet i Stortinget, var det bred enighet om at vi alle har et ansvar for å ta vare på vår natur. Når planleggingsloven trer i kraft i 1983, vil den gi de folkevalgte i kommunene

ATSMINISTERENS KONTOR

det politiske ansvaret for naturforvaltningen innen kommunegrensene. Samtidig vil loven kreve større medvirkning fra lokalbefolkningens side enn vi har krav om idag. Dermed vil også naturen og dens ressurser i beste forstand bli et felleseie til beste for oss og for kommende generasjoner.

Gro Harlem Brundtland